

16. GA Ramnicu Sarat

1. Interviu – Memorie orală

Elev: Buna ziua. Daca doriti marturisirea dumneavoastra va putea fi inregistrata nominal sau daca nu, va putem inscribe doar initialele.

Violeta Valcu: Chiar nu ma deranjeaza daca...

Elev: Cand v-ati nascut?

Violeta Valcu: 1964, iulie.

Elev: Unde?

Violeta Valcu: Filipesti de Targ, judetul Prahova. Tata era miner si de-asta m-am nascut acolo.

Elev: Nationalitatea si religia?

Violeta Valcu: Roman, crestin-ortodox.

Elev: Ati trait in mediul rural sau urban?

Violeta Valcu: Pana la 2 ani in mediul rural dar nu-mi amintesc foarte multe despre perioada aia. E firesc. Dupa aceea, in mediul urban.

Elev: Ce scoala ati facut?

Violeta Valcu: Universitatea Bucuresti, Facultatea de limbi clasice.

Elev: Ce profesie aveti?

Violeta Valcu: Profesor de limba latina.

Elev: Veti aduce marturie din experienta dvs. sau a membrilor familiei: bunici, parinti, copii?

Violeta Valcu: Si a mea, si a bunicilor.

Elev: Ati fost vreodata activist in PCR si daca da, ce functie ati avut?

Violeta Valcu: N-am fost membru de partid, nu am activat, nu am avut nicio functie.

Elev: Ca opozant al regimului comunist, in ce activitati ati fost implicata sau despre ce evenimente aveti informatii?

Violeta Valcu: Pai, clasele I-IV am fost pionier, fara voia mea.. evident. Nu realizam eu pe-atunci cam despre ce este vorba. Pionier... nu am apucat sa fiu soim la gradinita, dar pionier, atunci venise moda aia...insemna o organizatie a micilor socialisti din Romania. De fapt, nu aveam decat o camasa alba, o cravata rosie, o fusta neagra plisata, si parca o sapca si niste insemne. Spre exemplu, ei incercau sa promoveze copiii cei mai buni, oferindu-le anumite insemne, ca sa se diferentieze de ceilalti. Un comandant de grupa (o clasa se imparte in trei grupe...deci cam 10 copii intr-o grupa), iar seful grupei avea un snur pe care il purta cu mandrie, bineinteles, parca rosu. Snur galben cel care era sef de clasa si de detasament era albastru. Asta este singura organizatie in care am intrat fara voia mea, in perioada aceea. Dupa aceea, in structura liceului, nu stiu, nu-mi amintesc daca era vreo organizatie, insa stiu ca ai mei colegi au fost odata trimisi intr-o tabara si aveau un costum kaki. Nu mai tin minte cum se numea organizatia respectiva. In studentie, cred ca am facut parte din Uniunea Asociatiei Studentilor Comunisti din Romania... s-ar putea sa va sperie toata aceasta titulatura, dar sunt vremurile pe care le-am trait, numai ca nu prea m-am dus la intalnirile alea si nefiind nici membru de partid... ma rog...lucrurile acestea vi le voi spune mai tarziu... Deci astea sunt singurele implicatii pe care le-am avut in perioada aceea.

Elev: Care a fost atitudinea dvs. fata de regimul comunist si ce anume v-a influentat sa aveti aceasta atitudine?

Violeta Valcu: Pai, am facut facultatea in perioada 1983-1987. In facultate, toti profesorii mei se adresau cu "domnule" si "domnisoara", desi in liceu, in scoala generala, nu auzisem decat de "tovarasul" si "tovarasa". In facultate, au inceput profesorii, care erau in majoritate evrei si

crescuti, scoliti in perioada veche a lui Calinescu, acesti profesori au reusit sa ne calauzeasca cumva gandurile catre partea cea buna a societatii, aratandu-ne de fapt ca societatea aceea in care traiam si care era promovata acerb de sistem, este gresita. Unul dintre profesorii mei, un evreu pe nume Fisher, Dumnezeu sa-l ierte, ne spunea ca nu are televizor acasa. Si am ramas surprinsa. Intrebandu-l de ce nu are televizor, ne-a spus "Pai...ce sa vad la televizor? Sa-l vad pe Ceausescu pe care il urasc?" Am avut mentori buni si bunicul meu, Dumnezeu sa-l ierte, care mi-a aratat ororile societatii in care traiam... Am fost cumva directionata bine, as putea spune eu, si sanatos fata de ceea ce se intampla in jurul meu. Ce pot sa spun este ca totul a pornit de la educatia pe care am primit-o in scoli. Ni s-a tot spus la orice ora, la toate orele de dirigentie, pana in liceu, ca societatea in care traiam si directivele PCR sunt cele mai sanatoase. Istoria era prezentata in lumina pe care si-o doreau ei, astfel incat sa ne faca sa credem ca realitatea aceea pe care ne-o ofereau ei este cea mai indicata. Ei bine, avand aceasta educatie, unii dintre noi am avut parte si de parerile care contraziceau aceste preceptii ale lor, parerile parintilor nostri, ale bunicilor nostri, care erau cu adevarat sanatoase. Noi, cei care am fost altfel invatati, de parinti si de bunici, am fost cei norocosi pentru ca am vazut realitatea asa cum era. Iar ceilalti, care credeau in ceea ce se spunea, zi de zi, pas cu pas, ora de ora, minut cu minut, ca Ceausescu este cel mai bun, ca e soarele pe cer, ca tovarasa este lumina vietii, academicianul forte al Romaniei, nu au nicio vina, pentru ca lor li s-a inoculate, secunda de secunda, ca aceste lucruri sunt adevarate. Poate ca o bila neagra a avut scoala, profesorii, care desi stiau care este realitatea, faceau jocul puterii comuniste din acea vreme. Or daca, pe vremea aceea profesorii erau foarte respectati si cine isi permitea sa nu aiba incredere in sistem, in profesori, in invatatori, care...normal... ar fi trebuit sa fie crezuti. Deci am zugravit asa putin atmosfera pentru a nu fi judecati toti romanii pentru faptul ca probabil nu au luat atitudine, pentru faptul ca fiind din Ramnicu Sarat, avand acea inchisoare a tacerii, cea mai dura dintre toate inchisorile comuniste, nu am luat atitudine... Nu am luat pentru ca nu am stiut. Am trecut de multe ori pe langa acea inchisoare, insa niciodata nu mi-am inchipuit ca se poate intampla asa ceva, in orasul nostru. Mai auzisem cate ceva la Europa libera, postul pe care il ascultam cei curajosi, dar n-as fi crezut niciodata ca este adevarat...Niciodata.

Elev: Ati incercat sa va opuneti in vreun fel cerintelor formulate de organele politice, adica ati fost dizident?

Violeta Valcu: Daca am fost un dizident ma intrebati, daca am avut reactii de respingere a sistemului? Da, imi amintesc ca nu m-am dus niciodata la intalnirile Uniunii Asociatiei Studentilor Comunisti din Romania pentru ca, desi nu-mi dadeam eu seama prea mult ce inseamna comunismul, ura pe care bunicul meu mi-a inoculate-o impotriva acestora si increderea pe care eu am avut-o in el, m-au facut sa am o reactie de respingere fata de aceste lucruri. Faptul ca nu m-am dus a fost consemnat undeva si am fost la un pas de exmatriculare din facultate. De altfel, au mai fost cateva constrangeri, precum obiectul numit "socialism stiintific", la care nu am putut sa invat si a fost singura mea restanta din facultate si am avut noroc cu profesorul care ne-a examinat, care era de undeva de langa Ramnicu Sarat si fiind ramniceanca m-a iertat si mi-a zis "Uite...nu te exmatriculez, iti trec nota 3 in carnet" si am fost multumita. Ce-I drept, nici in toamna nu am invatat, dar am reusit sa ma strecur si am luat examenul cu brio, deci a fost singura mea restanta care era sa ma coste chiar exmatricularea. Faptul ca nu m-am dus la intalnirile Uniunii Asociatiei Studentilor Comunisti, faptul ca puteam sa spun bancuri si sa-mi periclitez astfel existenta... Am avut niste colegi care au fost prinsi... Renumitele bancuri cu Bula, singura noastra forma de a ne manifesta ura impotriva sistemului, Ceausescu devenise Bula. Si puteam sa vorbim impotriva sistemului, doar ca in fiecare grupa era cate o persoana care putea sa ne toarne sistemului si am cativa colegi care au dat cu "subsemnatul" pe la sectiile de securitate. N-am avut "sansa" asta, sa fiu prinsa spunand bancuri cu Bula. Faptul ca am fost o rebela in ceea ce priveste sistemul este demonstrat prin faptul ca nu m-au racolat sa fiu membra a

Partidului Comunist. De obicei, erau racolati cei foarte buni sau cei care puteau ajuta sistemul, tradandu-si colegii de grupa, adica dand informatii despre ceea ce spuneau. E drept ca aveam si un unchi in... Occident sa-i spun, care locuia in Occident casatorit cu matusa mea acolo si probabil ca dosarul meu nu era asa de sanatos, nu prezentam atat de multa incredere incat sa fiu membra de partid. Am terminat facultatea in 1987, am fost repartizata in judetul Harghita, in comuna Zetea... Nici macar ungerii n-au avut curajul sa ma racoleze membru al PCR, inasa, undeva in decembrie 1989, imi venise si mie randul, ca pe vremea aceea ca sa fi membru de partid, la 3 tarani sau 3 muncitori, alegeau si un intelectual (al-4-la era intelectualul-membrul de partid). Prin urmare, fiind profesor intr-o zona rurala, fusesera facuti 3 muncitori de acolo membrii de partid, iar a4a persoana, in decembrie, trebuia sa fiu eu. Facuta membru de partid, mi-au dat sa citesc nu stiu ce programa a partidului, pe care am refuzat s-o citesc. M-au chemat la o prima intalnire, nu citisem nimic, nu stiam nimic si mi-au mai dat termen o saptamana sau doua sa invat lucrurile acelea. Intre timp a venit revolutia, in 23 decembrie, si asa am scapat. Nu, n-am fost membru de partid, pot sa spun ca datorita atitudinii mele de razvratire continua fata de sistem... Nu am fost un erou, inasa nici n-am lasat capul jos intotdeauna.

Elev: O ultima intrebare as avea sa va adresez. Securisti ati cunoscut?

Violeta Valcu: Tocmai spuneam putin mai devreme. Eram 7 oameni in grupa... la sectia de clasice, latina-greaca, pe vremea aceea, erau 7 locuri in tara, din 2 in 2 ani. Am intrat prima, n-am mai iesit prima pe lista la grupa mea. As fi putut fi un candidat la PCR sau la postul de securitate. Unul dintre colegi a fost tradatorul grupului. Nu mi-am dat seama decat foarte tarziu, prin anul al patrulea. Era o buna prietena, la care ne confesam toti si sunt convinsa ca nu ne-a turnat cu toate cuvintele... a stiut sa discearna ce anume le spune acelora din sistem. Cert este ca aveau niste avantaje. Spre exemplu, colega mea a primit 5 puncte fata de noi, ori cinci procente la nota inseamna destul de mult, avand in vedere faptul ca repartitia pe vremea aceea era pe toata tara si 5 puncte te puteau ridica cu 20-30 de pozitii fata de pozitia initiala. Faptul ca nu m-au chemat sa dau cu "subsemnatul" inseamna ca nu a spus despre noi foarte multe lucruri, doar ca spunem bancuri si atata tot. Am cunoscut, e adevarat. O singura data am fost luata de o parte. Imi amintesc ca eram in anul 2 de facultate, ne distram la casa de cultura Grigore Preoteasa, care era chiar langa caminul nostru... discoteca inseamna de la ora 7 pana pe la 11 seara, la parterul casei de cultura era o sala mare in care se tinea discoteca, dansam pe muzica lui Dan Spataru, cu lumina aprinsa si cu perdelele trase, ca asa daduse ordin Ceausescu pe vremea aia si cu o groaza de paznici pe langa noi, printre care si securisti. La un moment dat m-a invitat la dans un... aveam sa aflu mai tarziu ca era neamt, ca m-a intrebat ceva in limba germana... venise de cateva zile in Romania... Am vorbit nemteste ca am facut si germana, a treia limba, de altfel facultativa... am vorbit putin in timpul dansului, dupa care am stat de vorba cred ca 5 minute (oricum eram spre sfarsitul discotecii), iar cand m-am dus sa-mi iau haina de la garderoba un ofiter, sau ce-o fi fost, a venit la mine si m-a intrebat cu cine am dansat. I-am raspuns si eu destul de obraznic: "Nu stiu domnule. Mi-a zis ca-l cheama Peti si atat. Duceti-va si interogati-l daca vreti." Cert este ca sigur mi-a cautat si prin buzunare pentru ca pe vremea aceea cautau droguri si alte lucruri intr-o societate in care acestea lipseau cu desavarsire. Chiar, nici macar nu auzisem de notiunea asta. Aceasta a fost a doua persoana din sistem pe care am cunoscut-o. Nu a venit nimeni sa ma intrebe, sa ma roage sa spun ceva despre vreun coleg de-al meu. Chiar ma gandeam intr-o seara, nu e de glumit si totusi fac o gluma, ma gandeam ca daca as fi fost certata cu vreo colega si ar fi venit vreunul sa ma intrebe de colega mea ceva, de furie, sau as fi putut sa-mi inving furia si sa spun sau sa nu spun ceva. Nu cred ca as fi putut sa tradez pe cineva, dar nu am fost pusa in situatia asta ca sa dau un raspuns mai clar. Deci, doar aceste 2 personaje le-am cunoscut, mai mult de atat nu pot spune despre sistemul de securitate. Am avut sansa sa nu am de-a face cu sistemul care era destul de dur, dar am avut colege care au fost la "beci" si au fost interogate cateva ore pentru ca au avut curajul sa spuna un banc mai fara perdea in care

Ceausescu se vedea foarte bine in personajul Bula. Insa vreau sa va mai povestesc ceva. Mi-am adus aminte ca tot asa ca distractie sau ca arta, aveam Festivalul Artei si Creatiei Studentesti, facut pe module (dans, umor, muzica, etc.) si era la sectiunea umor, atunci cand s-au lansat cei de la Divertis, se numeau "brigazi artistice" pe vremea aceea si imi amintesc ca pentru a rade la o gluma care facea trimitere la sistem, se inchidea lumina in sala ca sa putem rade. Pentru ca te ocheau si daca radeai la o gluma de genul acesta. Si imi amintesc ca o grupa, cred ca erau de la cibernetica, au intrat pe scena, parca chiar la Divertis, cu o lumanare aprinsa, se stinsese lumina in sala. Pe scena si in toate institutiile din Romania, era obligatoriu sa fie portretul lui Ceausescu. S-a inchis lumina, iar ei au aparut cu lumanarea aprinsa, indreptandu-se catre tabloul lui Ceausescu si spunand "E de la tablou!", facand referire la faptul ca Ceausescu ne inchidea lumina in fiecare zi. S-a stins si lumanarea si abia atunci am izbucnit si noi in ras. Asta ca sa va dati seama cat de terorist era sistemul. E mult de vorbit despre aceasta perioada. Ca sa le arat elevilor mei ce a insemnat regimul comunist, le povestesc o zi din viata mea. Le povestesc ca dimineata la 5 ma trezea mama inainte de a pleca ea la servici si imi spunea "Ia butelia si dute la coada la butelii" ca nu erau gaze pe vremea aceea, doar butelii pentru aragaz. Ma duceam, lasam butelia cu carutul, mica fiind, la coada, apoi ma duceam la coada la lapte cu sticla in mana si cu banutii, luam laptele daca apucam, ca deschidea la 7, luam painea daca apucam, le duceam acasa si dupa aceea ma duceam la scoala. Cand ieseam de la scoala, ma duceam sa recuperez butelia de unde se incarcau butelii si puteam s-o umplu si continua astfel existenta noastra asa de dura. Stateam la coada la cartofi, la oua, la pepeni. Mi-amintesc ca odata am facut insolatie la o coada la pepeni... Coada la orice. Plus ca de la ora 7 seara se lua lumina. Cand dadeau lumina auzeam in cartier: "A dat lumina!". Auzeam doar "Au luat lumina.", "Au dat lumina". La televizor nu aveai de vazut decat pe Ceausescu si nu stiu daca voi ati putea vedea acelasi personaj zi de zi la televizor. Acesta a fost sistemul, aceasta este istoria. Dupa ce le povestesc o zi din viata mea, copii ma intreaba: "Doamna profesoara, dar de ce zice mama ca a fost bine?" Pai, pentru ca mama a uitat. Mobila Drobeta in toate casele, masina Dacia la toata lumea, o duminica se circula, alta nu, coada la benzina, coada la viata, coada la aer, coada la cuvinte, restrictii, asta a fost dictatura lui Ceausescu. Nu pot sa spun nimic de bine. Si sistemul de invatamant, sa ma ierte Dumnezeu, dar mai aveam si profesori din aceia care ne dadeau catoalce si ne adresau cuvinte injurioase. Si totusi, sistemul de invatamant in vremea aceea a fost piesa de rezistenta in Romania.